

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Freerslev hegn
Natura 2000-område nr. 261
Habitatområde H270

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen
Redaktion: Miljøstyrelsen Sjælland.

Forsidefoto:
Udsigt fra skovkant over Bøllemose.

ISBN: 978-87-7564-961-7

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	4
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	5
1.2.1 Anden lovgivning	5
1.2.2 Andre relevante planer	6
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	7
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	7
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	9
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	9
1.4.2 Befolkningen	10
1.4.3 Menneskets sundhed	10
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	10
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	11
1.4.6 Landskab.....	11
1.4.7 Arter	11
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	12
1.5 Eksisterende miljøproblemer	12
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	12
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	13
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	13
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	18
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	19
1.10 Overvågning	20

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 261 Freerslev Hegn består af habitatområde nr. 270 Freerslev Hegn. Natura 2000-området er ikke placeret nær den danske grænse og udpegningsgrundlaget indeholder ikke arter, som bevæger sig på tværs af landegrænser eller som på anden måde er biologisk forbundet med bestande i udlandet. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen vurderes derfor udelukkende at bestå af tiltag, som kan påvirke lokalt.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-planen for området beskriver overordnet set et program for en plejeindsats, som skal medvirke til at sikre eksisterende beskyttede naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget.

Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen har fokus på at sikre synergieffekter, skabe større sammenhæng i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i områderne fx ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi og udvidelse af arealer med urørt skov. Dette kan ske gennem eksisterende og kommende tilskudsordninger vedr. plejeindsatser, udtagning af kulstofholdige lavbundsjord og aftaler om udlægning af urørt skov.

Indsatser beskrevet i planen bidrager også til at skabe flere muligheder for naturoplevelser for lokalbefolkningen i området. Mere sammenhæng i naturen kan bl.a. realiseres vha. tilskudsordninger til sikring af pleje samt omlægning af lavbundarealer til naturarealer. Udtagning af lavbundsarealer vil desuden sikre, at CO₂ bindes i jorden, og indsatsen forventes dermed have en positiv klimaeffekt.

Natura 2000-planens gennemførelse vurderes at komplimentere og understøtte de eksisterende fredninger og andre igangværende plejeforanstaltninger i Natura 2000-området.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er, at

- Områdets naturtyper udgør i vidt omfang et sammenhængende naturområde med mange forskellige skovnaturtyper, søer og lysåbne naturtyper. Området er især præget af bøg på mor (9110), bøg på muld (9130) og ege-blandskov (9160).
- Områdets stærkt ugunstige naturtyper som hængesæk (7140), surt overdrev* (6230) og elle- og askeskov* (91E0) øges, hvor det er muligt.
- Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning samt gode spredningsmuligheder for naturtypernes karakteristiske og sjældne arter.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

N261 er beliggende i vandområdedistrikt Sjælland. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af vandplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegning af nationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om nationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af nationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af nationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelseshensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om nationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Inden for området er der i alt kortlagt godt 2,5 ha lysåbne naturtyper. Hængesæk (7140) findes alene i Bøllemose i moderat naturtilstand, som skyldes et relativt lavt artsindeks med få karakteristiske og typiske arter. Strukturindekset er lidt højere til trods for, at naturtypen er præget af en mindre grad af tilgroning af vedplanter og græs/urtevegetation. Surt overdrev (6230) findes vest for Bøllemose i moderat naturtilstand. Dette skyldes et lavt artsindeks med få karakteristiske og typiske arter. Strukturindekset vejer højere primært som følge af, at forekomsten

afgræsses. Alligevel er der en lidt for høj andel med middelhøj græs-/urtevegetation. Vedplanter findes spredt og er optimalt for naturtypen.

I området er der primært kortlagt bøg på muld (9130) og bøg på mor (9110) med hhv. 53 ha og 36 ha. Elle- og askeskov (91E0) og stilkeke-krat (9190) er overvejende registreret med <1 stort træ/ha. Arealandelen med 1-5 store træer/ha for bøg på muld (9130) er knap halvdelen, for bøg på mor (9110) lidt over 1/3 og for egebland-skov (9160) næste det hele. Hovedparten af skovnaturtyperne har < end 1 træ stående dødt ved/ha bortset fra elle- og askeskov (91E0), hvor knap 2/3 af arealet har 1-5 stykker stående dødt ved/ha. Bøg på mor (9110) og stilkeke-krat (9190) er hovedsagelig registreret med mindre end 1 træ liggende dødt ved/ha. For bøg på muld (9130) og egebland-skov (9160) er ca. halvdelen af arealet registreret med 1-5 stykker liggende dødt ved/ha. For elle- og askeskov (91E0) er det lidt over halvdelen af arealet, der har registreret 1-5 stykker liggende dødt ved/ha, mens den anden halvdel af arealet er registreret med 6-10 stykker eller derover liggende dødt ved/ha.

Arealer med bøg på mor (9110) og bøg på muld (9130) har jf. seneste Artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand tydelige spor efter skovdrift og der mangler generelt dødt ved i de to skovhabitatyper og store træer for bøg på muld (9130).

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at den planlagte indsats for sammenhængende natur ikke gennemføres vil fordelene ved større driftsenheder ikke opnås. Naturtilstanden vil potentielt set heller ikke blive forbedret på hængesæk og elle- og askeskov, hvor uhensigtsmæssig hydrologi også er et problem. Der er ligeledes risiko for at naturtilstanden ikke vil blive forbedret på hængesæk og surt overdrev, da der er behov for en fremadrettet sikring af hensigtsmæssig drift generelt. Manglende pleje og fastholdes af naturtypernes gode tilstand medfører en risiko for at der ikke sikres levesteder for områdets mange arter, herunder fredede og rødlistede arter.

Manglende realisering af indsatser som urørt skov og skovnaturtypebevarende drift og pleje kan yderligere betyde at flere skovstrukturer som mere dødt ved ikke skabes til gavn generelt for skovnaturtyper og arter tilknyttet skov.

Hvis ikke indsatsen i programmet om udtagning af kulstofholdige lavbundsjord, der kan være kan være til gavn for stor vandsalamander, realiseres, kan en del levesteder for stor vandsalamander fastholdes i moderat tilstand. Manglende realisering af denne indsat vil således også medfører, at planen ikke bidrage til at reducere udledningen af CO₂ og et renere vandmiljø.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer. Dette kan for befolkningen betyde, at de ikke får adgang til naturområder af højere kvalitet, samt at de rekreative aktiviteter, som f.eks. motion kan blive mindre attraktive, og dermed udebliver den positive effekt på befolkningens sundhed. Til gengæld vil manglende udlæg til urørt skov og hensigtsmæssig hydrologi betyde, at der ikke ændres på evt. begrænsende adgangsforhold og tilgængelighed. Også evt. manglende udsætning af større, græssende dyr og rydning af nåletræer betyde, at oplevelsen med dyrene og en øget erosion og udvaskning af næringsstoffer, udebliver.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for at landskabsværdien ikke øges, idet naturtyper og søer ikke plejes eller krat og yngre skov ikke

ryddes med henblik på at skabe større driftsenheder og robusthed for lysåbne og skovnaturtyper. Manglende realisering af urørt skov og hensigtsmæssig hydrologi vil heller ikke ændre på skovudtrykket som følge af fx mere våde skov, lysninger og dødt ved.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Natura 2000-planens indsats om at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper, bidrager til at sikre en hensigtsmæssig naturtilstand af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget og for øvrige naturtyper og arter, der findes inden for området.

Tilgroning med høje græsser/urter og vedplanter, forekomst af invasive arter samt kunstig afvanding forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Dette er tilfældet for områdets lysåbne naturtyper, hængesæk, der er truet af tilgroning. Surt overdrev er trods pleje med for høj græs/urtevegetation. Pleje vil modvirke denne udvikling og vil desuden medvirke til, at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, får forbedrede forhold eller fastholes i god tilstand.

Planens indsats om udtagning af lavbundslande kan bidrage til at skabe større sammenhængende naturområder med større robusthed til gavn i området for arter tilknyttet naturtyper på vådbund.

Planens indsats om hensigtsmæssig hydrologi, som følge af realisering af hydrologiprojekter kan bl.a. medvirke til at sikre, at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation for skov- og lysåbne naturtyper, får bedre vilkår og spredes sig i området. Dette vil især gavne områdets elle- og askeskov. Planens indsats om at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi kan ligeledes medvirke til at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området får forbedrede hydrologiske forhold.

Området rummer skovnaturtyper af især bøg på muld og bøg på mor, men også en betydelig forekomst af ege-blandskov. Planens indsats med at sikre en skovnaturtypebevarende drift og pleje er til gavn for bøg på mor og andre skovnaturtyper men også til gavn for tilknyttede fugle og arter.

En del af Natura 2000-området udlægges til urørt skov. Urørt skov har til hensigt at styrke natur og biodiversitet ved at etablere store sammenhængende naturområder, hvor naturen så vidt muligt får lov til at udvikle sig på naturlige præmisser. Konkret betyder dette at der kan gennemføres græsning, veteranisering af træer, hensigtsmæssig hydrologi, fjerne ikke-hjemmehørende træarter og andre tiltag til fordel for biodiversiteten. Urørt skov kan potentielt have betydning for naturtilstanden af naturtyper og arter i området. Indsatsen om udlægning af urørt skov kan potentielt skabe større variation i skovene med forventeligt flere skovlysninger, mere dødt ved og store, gamle træer.

Med planens indsats for naturtyper på udpegningsgrundlaget sikres samtidig § 3-beskyttet natur i området samt fredede og rødlistede arter. Særlige arter i området er behandlet under afsnittet "Arter".

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000 område N261 Freerslev Hegn er beliggende i Hillerød Kommune, der har et indbyggertal på ca. 51.500. Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som fx vil kunne medføre en ændret drift på arealerne. Dette kan være tilfældet ved udtagning af lavbundslande.

Planen indeholder desuden en mulig indsats om udlægning af urørt skov. Udlægning af urørt skov og etablering af hensigtsmæssig hydrologi kan medføre en ændret tilgængelighed af områder på visse tidspunkter af året, som følge af fx mere vådbund, væltede træer og eventuelle hegninger. Udlægning af urørt skov vurderes samtidig at give befolkningen mulighed for mere spændende naturoplevelser. Der er offentlig adgang til størstedelen af området. Natura 2000-planen indebærer ikke begrænsninger i forhold til offentlighedens nuværende adgang til området. Det kan ikke udelukkes, at mulighederne for at færdes i området og udnytte området rekreativt, fx i forbindelse med større arrangementer og aktiviteter, potentielt kan ændre sig i det område, hvor urørt skov etableres.

1.4.3 Menneskets sundhed

Mange, især bynære, Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. vandring og cykling, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper opnår en gunstig naturtilstand og at levesteder tilsvarende opnår en for arterne gunstig tilstand. Natura 2000-planen vil potentielt kunne medføre, at den rekreative udnyttelse af områder udlagt til urørt skov ændrer sig, ligesom der vil være øget fokus på formidling af naturen til gavn for brugere af området. Det vurderes således, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, idet den rekreative udnyttelse kan fortsætte, ligesom sikringen af en beskyttede natur i øvrigt ikke vurderes at have en sundhedsmæssig effekt.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Mulig etablering af ny natur på lavbundsarealer kan bidrage til at skabe større sammenhæng mellem de eksisterende naturarealer. Realisering af natura 2000-planen kan betyde at mængden af dødt ved i områdets skove øges, hvilket vil fremme en vis tilbageholdelse af CO₂. Endvidere vil udtagning af lavbundslande eller etablering af mere hensigtsmæssig hydrologi kunne fremme tilbageholdelse af CO₂ i mosetørv. Sådanne indsatser vil påvirke kystvande, søer og vandløb positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanen for området.

Planens indsats om at reducere omfanget af arealer med rødgran og ikke-hjemmehørende træarter i forbindelse med udlægning af urørt skov, kan potentielt betyde en ændring i udvaskning af næringsstoffer. Ligeledes kan udsætning af større græsserede dyr potentielt medfører slid på å og søbrinker.

Det vurderes at vedtagelse af planen ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Natura 2000-planen nr. 261 kan potentielt påvirke adgangen til og naturkvaliteten af områder, som har betydning for lokalbefolkningen. I forhold til kulturarv er der i Natura 2000-området få fredede fortidsminder i form af bl.a. rundhøje. Adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnerne "Flora, Fauna og Biologisk mangfoldighed", "Befolkningen" og "Menneskets sundhed".

Ved etablering af urørt skov forventes udbuddet af certificeret træ fra de udpegede arealer potentielt påvirket med et mindre udbud.

1.4.6 Landskab

Natura 2000-området Freerslev Hegn er et smeltevandspåvirket bølget bundmorænelandskab, med to større områder med dødiskarakter som småbakket terræn og mange afløbsløse vandhuller. Freerslev Hegn ligger på en mosaik af områder med moræneler og ferskvandstørv i den vestlige del og en mosaik af ferskvandstørv og smeltevandsaflejret sand og grus i den østlige del. Jorden er næringsrig og mange steder under tidvis vandpåvirkning. Freerslev Hegn har fået fastlagt dets grænse med skovinddigningen i 1780'erne. Freerslev Hegn blev samlet af de dårligste skov- og overdrevs partier fra Freerslev, Kiel og Harløse. Nogle af skovpartierne har et ganske højt naturindhold, som følge af at skoven er anlagt på "vanskelige jorder".

Områdets skovnaturtyper består af både tørre og våde naturtyper med dominans bøg på muld og bøg på mor. Området er således primært karakteriseret ved de store skovarealer og en større sø, Bøllemose, med et større lysåbent areal med eng og sø omkranset af hængesæk. I noget mindre omfang men dog stadig betydelige arealer findes ege-blandskov og stilkege-krat.

Det vurderes, at planen med dens indsatser vil kunne påvirke landskabet, fx hvis der udlægges urørt skov, ændres i hydrologien i området, udtagning af lavbundslande eller hvis krat og yngre skov ryddes med henblik på at skabe større robusthed for lysåbne naturtyper.

1.4.7 Arter

I Natura 2000-området findes flere rødlistede, fredede/sjældne arter af mosser, laver, sommerfugle og planter. I områdets søer og i levesteder i tilknytning hertil, er der fundet kødfarvet gøgeurt, stor kærguldsmed, sump-græshoppe, stor og lille vandsalamander. Ellers findes der i området almindelige og karakteristiske arter tilknyttet især skovnaturtyper, da området primært består af skovnaturtyper. Men planen sikre også den lysåbne vegetation ved pleje forbedres områdets særlige plantesamfund. Også bilag IV arten spidssnuet frø vil have gavn af pleje. Indsatser der sikre en skovnaturtypebevarende drift og pleje er til gavn områdets skovnaturtyper men også til gavn for tilknyttede fugle og arter. Pleje vil ligeledes have en positiv påvirkning på Natura 2000-områdets øvrige arealer med § 3-beskyttet natur som overdrev, mose og eng.

De nævnte karplanter vil kunne påvirkes af plejeindsatser på naturarealerne i form af græsning og rydning, og fugtigbundsarter vil kunne påvirkes af indsatser til forbedring af hydrologi. Områdets arter tilknyttet vandhuller vil f.eks. også kunne påvirkes af indsatser i forhold til etablering af hensigtsmæssig hydrologi for naturtyperne og udtagning af lavbundsarealer. I forbindelse med udlæg til urørt skov kan veteranisering af træer, forøgelse af dødt ved, skabelse af lysninger og etablering af store sammenhængende naturområder skabe bedre forhold for ovennævnte arter samt mosser, svampe og biller.

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Der forekommer ikke fredninger inden for dette Natura 2000-område.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Kvælstofdeposition, næringsberigelse og randpåvirkning:

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak kan påvirke næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition. Forøget næringsindhold kan medføre, at naturtypens karakteristiske arter forsvinder og erstattes af højt voksende arter, der favoriseres af det forøgede næringsindhold.

Tilgroning:

Tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den lavtvoksende og naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en mere artsfattig vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter.

I området er forekomsten hængesæk truet af tilgroning af vedplanter og høje græsser og uden pleje. Surt overdrev er trods pleje med for høj græs/urtevegetation. Forekomster uden pleje har ofte en mere udbredt grad af tilgroning også fra vedplanter.

Afvanding:

Afvanding i form af grøfter, dræn eller pumper forandrer ligeledes naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter, der er knyttet til mere tørre forhold. Afvanding kan forstærke tilgroning af høje græs/urter og vedplanter. Der er stedvist for elle- og askesump problemer med afvanding i området.

Skovhabitatnatur og -arter:

Fjernelse af hugstmodne træer og dødt ved i skove betyder, at skovene kommer til at rumme relativt få gamle træer og relativt lidt dødt ved, hvilket forringer levesteder for skovtilknyttede arter, herunder bl.a. mange vedboende svampe og biller. Ifølge den seneste artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand, mangler der generelt store træer og dødt ved i skovhabitat typer.

I dette Natura 2000-område er der på en på en betydelig del af arealet af skovnaturtyperne konstateret færre end 1 stort træ pr. ha. og færre end 1 stykke stående og liggende dødt ved pr. ha.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Natura 2000-planen indeholder ingen konkrete indsatser der kan forværre eller forbedre depositionen af kvælstofforbindelser i området. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven.

Planen indeholder en målsætning om at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje. Pleje af især lysåbne naturtyper vil sikre utilsigtet tilgroning med f.eks. vedplanter og invasive arter, som vil bidrage til at opretholde og forbedre tilstanden. For skovnaturtyperne skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje i form af naturlig henfald af træer, skovgræsning og naturvenlig skovdrift. For områdets arter vil planens indsatser medvirke til at sikre egnede levesteder, ligesom de vil bidrage til at skabe størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved bl.a. at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper. Planen indeholder en indsats om at udlægge urørt skov. En potentiel tilgroning i disse områder imødekommes med udsætning af græssende dyr.

Planens indsats om udlægning af urørt skov forventes også at forbedre tilstanden af områdets skovnaturtyper og hermed forbedre levesteder for skovtilknyttede dyr, planter og svampe.

Planen har også indsatser som skal sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi, hvilket vil bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i de beskyttede naturtyper, der stiller særlige krav til hydrologien som hængesæk og elle- og askeskov. En mere hensigtsmæssig hydrologi vil indirekte være til gavn for arter og søer i området, da udvaskning og erosion forventeligt mindskes.

Også udtagning af lavbundsjord kan bidrage til sammenhængende arealer, øget robusthed og give mulighed for mere naturlig dynamik. En sådan udtagningen kan ligeledes være til gavn for bl.a. arter tilknyttet våde naturtyper.

Planen har også haft indsatser som græsning/slæt, som bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i de beskyttede naturtyper.

1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU- lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovebekendtgørelse nr.119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning

af kulstofholdige lavbundsjarde har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Der er indledningsvist i den strategiske miljøvurdering redegjort for planens indvirkning på miljøet over landegrænser.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		<p>Natura 2000-planen nr. N261 Freerslev Hegn medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen.</p> <p>Planen vil med pleje medvirke til at hindre at tilstanden af lysåbne naturtyper forringes på grund af tilgroning med høje urter og vedplanter som hængesæk er præget af. Yderligere vil plejeindsatserne medvirke til, at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, får forbedrede forhold. Se under "Arter".</p> <p>Fortsat pleje og genetablering af en hensigtsmæssig hydrologi vil modvirke tilgroning af lysåbne naturtyper som hængesæk men også genetablere de hydrologiske betingelser for elle- og askeskov. Hermed sikres områdets natur og betingelser for områdets karakteristiske, rødlistede og fredede arter tilknyttet lysåbne og skovnaturtyper.</p> <p>Genskabelse af hensigtsmæssig hydrologi kan potentielt også have negative påvirkninger på habitatnaturtyper alt afhængigt af naturtyperne, projektets og områdets beskaffenhed, ved at jordbunden blive vådere. Dette kan i visse tilfælde resultere i, at nogle naturtyper går tilbage, mens andre går frem.</p> <p>Planen vil også medvirke til at opnå sammenhæng i områdets natur ved at sikre større arealer med lysåbne naturtyper, der bidrager til en større robusthed for naturtyperne og de arter knyttet hertil. Udtagning af lavbundsjarde kan for dette område i mindre grad bidrage her til, idet der kan udvikles nye områder med naturtyper på udpegningsgrundlaget.</p>

			<p>Planens indsats om udlægning af urørt skov med mere hensigtsmæssig hydrologi, flere skovlysninger, mere dødt ved vil potentielt også skabe bedre betingelser for karakteristiske, rødlistede og fredede arter tilknyttet skov.</p> <p>Planens indsats med at sikre en skovnaturtypebevarende drift og pleje vil også gavne skovtilknyttede fugle og arter pga. bedre og mere varierede skovstrukturer.</p>
Befolkningen	X		<p>Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. For visse arealer vil gennemførelsen af planen betyde, at de vil blive omfattet af en plejeindsats, som vil kunne medføre en ændret drift på arealerne.</p> <p>Planen vurderes at bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket giver mulighed for større naturoplevelser.</p> <p>Visse indsatser i Natura 2000-planen, fx potentielle hydrologiprojekter og urørt skov, vil potentielt kunne medføre ændringer i adgangen og tilgængelighed til delområder indenfor Natura 2000-området, idet tilgængeligheden visse steder kan blive besværliggjort af eksempelvis mere vådbund, væltede træer og eventuelle indhegninger.</p> <p>Der er offentlig adgang og eksisterende stisystemer til store dele af området. Natura 2000-planen indebærer ikke yderligere restriktioner for offentlighedens adgang. Men det kan ikke udelukkes at visse ændringer af de hydrologisk forhold og/eller opsætning af hegn kan betyde at adgangsforholdene i området må ændres.</p>
Menneskers sundhed		X	<p>Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper opnår en gunstig naturtilstand, og at levesteder tilsvarende opnår en for arterne gunstig tilstand. Naturområder af god-høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området, og dermed menneskers sundhed.</p> <p>Det vurderes, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, men i stedet at en øget biodiversitet og mere robuste økosystemer vil bidrage positivt til menneskets sundhed. Sikringen af en beskyttede natur vurderes i øvrigt ikke at have en sundhedsmæssig effekt, men det vil kunne betyde at f. eks. områder udlagt til urørt skov med tiden vil blive "vildere" og potentielt mere</p>

			utilgængelige. Planen vil kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag.
Jordbund		X	<p>Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbundens beskaffenhed, idet indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag, som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden, ligesom der heller ikke graves i området.</p> <p>Se desuden vurderinger i skemaet under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed" og "Vand".</p>
Vand	X		<p>Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandområdeplanerne. Natura 2000-planens indsatser vedrørende naturpleje og forbedring af hydrologi vil medvirke til at tilbageholde kvælstof og dermed medvirke til at opnå vandområdeplanernes mål.</p> <p>Indsatser om genopretning af hensigtsmæssig hydrologi, udtagning af lavbundslande og etablering af urørt skov vil bidrage til mere frit strømmende vand og naturlige fluktuationer i vandstanden vigtige processer, der er med til at skabe variation og dynamik.</p> <p>Ved etablering af urørt skov kan indsatser potentielt påvirke sønaturtyper og søer, når græssende, store dyr evt. gør brug af vandløb og søer til badning. Helårsgræsning kan medvirke til at holde søbredder lysåbne til gavn for fx vandfugle. Planens mulige indsats om udlæg af urørt skov kan betyde reduktion af arealet med ikke-hjemmehørende træarter samt udsætning af græssende dyr, hvilket lokalt kan betyde mere optrådte å og søbredder samt øget erosion og udvaskning af næringsstoffer.</p>
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer	X		Indsatser i Natura 2000-planen kan potentielt medvirke til at mindske udledningen af CO ₂ , idet tidligere drænede jorde igen vandmættes med deraf mindre udledning af CO ₂ i forbindelse med hydrologi projekter og udtagning af lavbundslande. En øget mængde dødt ved, som konsekvens af etablering af urørt skov, kan fremme en vis tilbageholdelse af CO ₂ .

Materielle goder		X	<p>Det vurderes, at indsatser i Natura 2000-planen ikke påvirker materielle goder negativt, idet realisering af indsatsprogrammet i ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkningen. Fortidsminder, kulturarvsarealer, og adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnet "Flora, Fauna og Biologisk mangfoldighed", "Befolkningen", "Menneskets sundhed", "Vand" og/eller "Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater".</p> <p>Da kommerciel skovdrift ophører hvis dele af området udlægges til urørt skov og formålet bliver at fremme biodiversitet, vil udbuddet af certificeret træ fra de udpegede arealer også falde med tiden.</p>
Landskab	X		<p>Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplejetiltag, vil øge landskabsværdien ved at give mulighed for et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper.</p> <p>Planens indsats om udlægning af urørt skov vil potentielt føre til ændringer i skovstrukturen i skovene med mere dødt ved og store træer, som vil opfattes anderledes og give landskabet et andet udtryk i dele af området.</p> <p>Udlægning til urørt skov med fx ændringer i hydrologien, forventes at medføre en øget variation i landskabet med mere våde skovtyper. Ovennævnte kan også ske som følge af ændret pleje, etablering af pleje, eller ved udtagning af lavbundslande, som i perioder vil stå under vand.</p> <p>Især indsatser med henblik på at skabe større driftsenheder og robusthed for lysåbne og skovnaturtyper vil påvirke landskabet, hvis fx dele af områdets krat og yngre skov ryddes til fordel for lysåbne naturtyper igen at kun etablere sig.</p>
Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv		X	<p>Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen berører ikke områder omkring kirker, mindesmærker eller andre menneskabte værdier. Det vurderes derfor, at realisering af Natura 2000-planens indsatsprogram ikke vil have nogen væsentlig indflydelse på kulturarv i området herunder betydning for fortidsminder, bygninger og arkitektur, som har betydning for lokalbefolkningen.</p>
Arter	X		<p>Natura 2000-planens indsatser som pleje af områdets naturtyper, genskabelse af hensigtsmæssig hydrologi og urørt skov vil påvirke naturtyper på udpegningsgrundlaget og dermed levesteder for truede, sjældne og</p>

			<p>rødlistede arter i området eller i tilstødende områder positivt. Indsatserne medvirker derfor til at opretholde betingelserne for arter tilknyttet områdets naturtyper som stor kærguldsmed, sump-græshoppe, stor og lille vandsalamander samt bilag IV arten spidssnuet frø.</p> <p>Indsatser der sikre en skovnaturtypebevarende drift og pleje er til gavn områdets skovnaturtyper men også til gavn for tilknyttede fugle og arter. Især naturtyper betinget af hydrologi og fugtighedsarter tilknyttet, vil kunne påvirkes af indsatser til forbedring af hydrologi og udtagning af lavbundsjord. Områdets arter tilknyttet vandhuller vil f.eks. også kunne påvirkes af indsatser i forhold til etablering af hensigtsmæssig hydrologi for naturtyperne.</p> <p>Generelt vil indsatser i forbindelse med udlæg af urørt skov som veteranisering af træer, forøgelse af dødt ved og skabelse af lysninger skabe bedre strukturer i skovene og dermed bedre betingelser for mosser, svampe, fugle og biller m.fl.</p> <p>Etablering af store sammenhængende naturområder skaber baggrund for stor robusthed for områdets naturtyper og dermed arter.</p>
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater		X	Der er ingen fredninger, bekendtgørelsesfredninger eller vildtreservater i området og Natura-planens indsatser påvirker ikke fredninger uden for området.
Kumulative effekter	X		<p>Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten for naturtyper på områdets udpegningsgrundlag.</p> <p>Evt. realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter.</p>

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planerne skal generelt sikre en højere kvalitet af naturen og bidrage til en større biologisk mangfoldighed. Etablering af urørt skov vil potentielt kunne påvirke våde naturtyper (både

lysåbne og skovtyper) eller naturtyper på tidligere drænede jorde, som bliver vådere. Det kan i nogle tilfælde betyde at bevoksninger vil gå ud som følge af ændret vandstand. Sådan en påvirkning fx kunne håndteres ved at følsomme forekomster af naturtypen sikres udeladt af arealet som udlægges til urørt skov.

Udsætning af større græssere eller helårsgræsning som kan have en påvirkning af søbredder fra badning af store, græssende dyr i for stort omfang. Græsning vil alt efter intensitet og typen af græssere, potentielt også kunne påvirke følsomme forekomster i området af fx rigkær og tidvis våd eng. Normalt vil en påvirkning af følsomme forekomster af naturtyper eller levesteder for arter kunne undgås ved at regulere græsningstrykket eller frahegne de følsomme naturtyper og/eller levesteder for arter, der findes i området.

Også etablering af skovlysninger, som et led i etablering af urørt skov, kan potentielt påvirke den skovnaturtype, hvorfor skovlysningen etableres. Ved det konkrete projekt kan skovlysning placeres i en naturtype hvor påvirkning er mindst mulig eller vurderes at kunne bidrage positivt til en given skovnaturtypes struktur.

Udlægning af urørt skov i området kan medføre en ændret tilgængelighed til områder på visse tidspunkter af året hvor jordbunden vil være vådere, ligesom færdsel uden for veje og stier med tiden kan blive sværere som følge af væltede træer, og eventuelle hegninger. Hvor staten udlægges urørt skov vil adgangen til området blive sikret gennem fortsat vedligeholdelse af veje, stier og friluftsfaciliteter, så skovene vil fortsat være tilgængelige.

Etablering af hegn, ved evt. etablering af urørt skov, vil kunne påvirke passage for fauna og mennesker ud og ind af området. Påvirkningen kan imødekommes ved at der laves faunapassager, huller i hegn og låger til både biler og mennesker. Adgangen for mennesker og biler sikres og fortsat vil være mulig. Der vil generelt blive taget hensyn til bl.a. friluftsliv og fortidsminder som kan være tiltag som opsætning af hegn, ændring af stier, samt etablering af nye stier, rekreative anlæg og infrastruktur. Planlægning og styring via stisystemer kan ud over at styre besøgenes adfærd også bidrage til, at der kan være stilleområder for store planteædere.

Planen indeholder en indsats om at sikre sammenhæng i området natur, samt sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede

forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundsjord. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

Overvejelserne har ført til, at der i Forslag til Natura 2000-planen for N261 Freerslev Hegn planlægges for udlægning af urørt skov for at forbedre tilstanden af området skovnaturtyper herunder at sikre mere dødt ved og en for skovnaturtyperne mere hensigtsmæssig hydrologi. Overvejelserne har endvidere ført til, at der planlægges gennemført en særlig indsats for hængesæk og surt overdrev. Der søges at skabe en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi og pleje samt at skabe bedre sammenhæng eller størrelse i forekomsterne og hermed større naturmæssig robusthed.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Prioriteringen af indsatser for naturtyper, fugle og arter beror på kendskab til forekomster, bestande og specifikke behov jf. basisanalysen for Natura 2000-området. Dertil er visse arter og naturtyper på forhånd prioriterede jf. EU's habitatdirektiv da de er af fællesskabsbetydning og har et særligt fokus.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for området udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk MiljøVurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Freerslev Hegn (nr. 261). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk